

הקדמה

טהרת הלב

האווירה בבית הדין הייתה מיוחדת במינה.

שני בעלי דין ניצבו מול הדיינים: האחד - בעל מפעל לליטוש יהלומים, והשני - עובד במפעל.

"אני תובע את המעביד על שפיטר אותי מהעבודה", פתח העובד בנימת עלבון.

"האם פיטרת אותו, ומדוע?" שאלו הדיינים את הנתבע.

בעל המפעל נאלץ לספר: "הוא הזיק מאוד בעבודתו. יהלומים רבים נפגמו על ידיו, ונגרמו לי הפסדים עצומים".

בעל המפעל שאף אוויר. נראה היה כי הדיבור קשה עליו. בלית-ברירה המשיך: "למרות הנזקים לא תבעתי אותו על ההפסדים. לבי כאב על שיישאר מחוסר פרנסה, לכן בד בבד עם הפיטורין הודעתי לו כי אוסיף לשלם לו משכורת עד שימצא עבודה אחרת. ביקשתי רק למנוע את המשך הנזקים", סיים את דבריו.

"האם נכונים הדברים?" פנו הדיינים לתובע.

"כן. זה נכון, אבל אני תובע אותו על שאינו רוצה להמשיך להעסיק אותי. אני מעוניין לקבל כספי צדקה!" קרא האיש.

הדיינים נפעמו.

"ישבנו בדיני תורה רבים במשך עשרות שנים", סיפר הגאון רבי חיים מאיר ואזנר, בנו של הגאון הגדול רבי שמואל הלוי ואזנר בעל 'שבט הלוי', שישב כדיין בדין תורה זה, "ומעולם לא נתקלנו בלב כה טהור. כולנו, כל הדיינים, ישבנו משתוממים לנוכח הזוך והטהור שזרמו מלבו של בעל המפעל. לא זו בלבד שלא תבע את העובד על הנזקים שהסב לו, אלא הוא העניק לו משכורת חינם! היכן נשמע כדבר הזה?"

מיהו אותו אדם שהתברך במידות תרומיות אלו? מיהו הנתבע שהתעלה מעל כל נגיעה אישית, ומחשבותיו היו מופנות אך ורק לטובת הזולת?

גם אנו לא הכרנוהו - אף על פי שאנו בניו...

עולם של מעשי חסד

ידענו כי אבינו איש עסקים, יהלומן מצליח המעסיק מאות פועלים בליטוש יהלומים; ראינו אוספי צדקה רבים המתקבלים אצלו בסבר פנים יפות; ראינו גם ראשי ישיבות וראשי כוללים, רבנים ואדמו"רים משחרים לפתחו כדי לבקש את עזרתו; ידענו כי הוא תל תלפיות לצדקה וחסד.

אבל לא ידענו...

לא גילינו אפילו את קצה הקרחון; לא ידענו עד כמה גבהו מעשיו, עד כמה גדול היה בחסד ובטהרה המידות; לא יכולנו להכיר את היקף פעולותיו, לא משום שעמל להסתירן, אלא משום שסבר שמעשיו אינם מיוחדים.

מעולם לא סיפר על מעשי החסד שלו. אף פעם לא חשנו שיש דברים שהוא מסתיר מאתנו.

רק לאחר פטירתו החל להתגלות לנו עולם של מעשי חסד מופלאים. עמדנו נדהמים מול סיפורי המופת, שלכאורה אין להם אח ורע.

באותה תקופה החילוננו לרשום את מה ששמענו ממקורות נאמנים.

כשהתרבו הסיפורים, הוצאנו לאור חוברת "איש חסד היה", כספר זיכרון לבני המשפחה.

פרסום מעשיו ברבים הוא ההפך המוחלט מדרכיו. צנוע היה, שייף עייל ושייף נפיק. מעולם לא אהב פרסום. איך נבוא אנו ונפרסם את מעשיו? הרהורים אלו ליוו אותנו כאשר הדפסנו את החוברת לבני המשפחה.

מן השמים רצו אחרת...

בחול המועד סוכות תשס"ט פנה אלינו בהפתעה הגאון החסיד רבי אליעזר דוד פרידמן, מגדולי רבני לונדון: "קראתי את החוברת 'איש חסד היה' פעמיים. הוא הגיע אלי באקראי על ידי ידיד משפחתכם, ואני רוצה לקראו פעם שלישית".

הופתענו.

הגאון החסיד רבי אליעזר דוד פרידמן

ידענו שרבי אליעזר דוד פרידמן הכירו היטב והיה מוסר שיעור קבוע בכל יום שלישי בביתנו. בהסכמתו לספרנו משנת תשס"א "שיעורים כסדרן" על מסכת בבא מציעא כתב רבי אליעזר דוד את המילים הבאות: "בן הרה"ח, מיחידי סגולה בדורנו, באהבתו לתורה והחזקתה באופן מופלא, עמוד החסד, שבחו מי ימלל, כ"ש מפארים בשער בת רבים, מוה"ר שמואל יודא דסקל".

למרות זאת, דבריו היו בעינינו בגדר פליאה. אדם שזמנו כה יקר ומוקדש כולו לתורה, יקרא פעמיים ושלוש חוברת על מעשי חסד?! כשהרגיש בהבעת פניו, האיר לנו נקודות אור שלא חשבנו עליהן לפני כן:

ההתפעלות מסיפורים אלה היא עצומה לא רק בגלל הסיפורים המדהימים את לב שומעיהם, אלא מפאת העובדה שמי שנהג כך היה יהלומן. אין ספר מוסר מתאים יותר לעשירים ולבעלי הון מספר זה. סיפורים אלו יאירו את עיניהם כיצד ראוי לנהוג בשפע שניתן להם מאת ה'. דווקא משום שבעל המעשה לא היה אדמו"ר או רב מפורסם, אלא יהודי

שאורח חייו היה לכאורה רגיל, ולמרות זאת דרגתו בחסד הייתה כשל חד מקמאי - זהו ספר מוסר שאין דומה לו.

ואז פנה אלינו בשאלה נוקבת: "מדוע אתם לא מדפיסים ספר לכלל הציבור?" ניסינו לתרץ שפרסום יהיה ההפך מדרכיו ומהנהגותיו במשך כל ימי חייו, אך לא הספקנו לסיים את המשפט...

רבי אליעזר דוד פרידמן הסביר: "אינה דומה דרכו של אדם בעולם הזה לכבוד שנוהגים בו לאחר פטירתו. אין ספק שפרסום הדברים יגרום לו נחת רוח בעולם העליון. ככל שיתפרסמו הדברים יותר ויאירו את נשמתם של יהודים נוספים, שירבו במעשי צדקה וחסד, יהיו בכך עבורו שכר ונחת רוח גדולים יותר. בעולם העליון מתחשבים בפרי המעשים ובהשפעתם על הזולת", חתם את דבריו.

עשינו כעצתו.

לא ספר ביוגרפיה על ר' שמואל'י אנו מגישים לפניכם, ולא ספר על 'משפחת דסקל'. ספר מוסר הוא זה.

בעולם החומר, אשר בו שקועות הבריות במילוי מאוויים ובחישובי רווח, מהווים סיפורים אלו משב רוח רענן. הם ירבו טהרה בלב הקוראים ויקדמו אותם במעלות החסד.

חילקנו את הספר לפי ענייני צדקה וחסד, כאשר תחזינה עיניכם. כללנו גם סיפורים על ענווה ורחמנות, שהן הבסיס לעשיית טובה בעולמנו. הבאנו גם סיפורים על אמונת חכמים ואהבת תורה, שהן הבסיס להחזקת תורה. בנוסף, כתבנו על עסקנותו לשם שמים, שהייתה חלק בלתי-נפרד מאורח חייו, ובאמצעותה תרם את כישוריו למען ביסוס מוסדות תורה ועזרה לזולת.

בנספחים שבסוף הספר הצגנו את שורש משפחתו ואת מקום מגוריה, למען ידעו באיזו ערוגה צמח אותו אילן מפואר. ללא ספק, שורש האדם נובע מאבותיו ומאבות אבותיו, ומהם הוא נוחל את מידותיו ואת טבעיו. כמו כן הוספנו קווים לדמותה של אמנו מורתנו ע"ה, אשר הייתה שותפה לחייו עטורי החסד.